

Oponentský posudek disertační práce

Autorka: Mgr. Zuzana Pártlová
Název práce: Autorské herectví jako (ne)výchova k osobnosti. Základ pro autentickou pedagogickou praxi.
Oponent: MgA. Hana Malaníková, PhD.
Pracoviště: Katedra autorské tvorby a pedagogiky DAMU

K tématu a struktuře práce:

Autorka se rozhodla zkoumat proces nabývání “psychosomatické kondice” skrze dialogické jednání (a ostatní psychosomatické disciplíny, zahrnuté do studijního programu Katedry autorské tvorby a pedagogiky DAMU) a klade si otázku, jak a k čemu studenty toto kurikulum nepřímo vychovává, uschopňuje. Předpokládá, že *“studium autorského herectví (respektive hráčství, aktérství) na KATaP je zároveň studiem osobnostních předpokladů k svébytné a partnerské komunikaci”*, tedy jakousi nezáměrnou osobnostní sebevýchovou, která souvisí s celkovou životní kondicí člověka být sám sebou. A ta je dále předpokladem pro schopnost navázat a udržet autentický pedagogický vztah, vystupovat v rámci výchovné situace jako otevřená a svobodná osobnost.

Zvolené téma považuji za nanejvýš aktuální a přínosné – nejen z hlediska dialogického jednání, které je koncipováno jako otevřený experiment a potřebuje být zkoumáno a uchopováno z nejrůznějších úhlů pohledu, ale také kvůli setrvalé tristní situaci v oblasti vzdělávání budoucích pedagogů.

Práce začíná prologem, ve kterém nám autorka přibližuje svou životní i profesní cestu, která ji přivedla na katedru i k tématu disertační práce. Jde o velmi čtivou a podstatnou kapitolu, která naviguje čtenáře v obsáhlé problematice. Odkrývá nám kořeny autorčina pohledu na pedagogiku i studium autorského herectví a pomáhá pochopit, z jaké perspektivy téma uchopuje, co ji bytostně zajímá a v čem se výzkum překrývá s jejím vlastním životem. Musím říct, že jsem lačně hltala každé další osobní svědectví v textu. Považuji tuto rovinu práce za velmi zdařilou a možná zbytečně upozaděnou.

Následující strukturu a rozložení textu považuji za adekvátní. Z pohledu čtenáře však může být matoucí, když se v kapitole V. (Postup a metody výzkumu) a v kapitole VI. (Výzkumná část) opakují názvy podkapitol – i když rozumím, že pro autorku je takovéto členění logické, jelikož se podvkráté vyjadřuje ke třem dílčím výzkumným projektům, lišícím se jak v použité metodice, tak v sesbíraných datech. Podobně znějšťujícíím dojmem na mne působila kapitola VI.3 (Polostrukturované rozhovory), kde se v části věnované tematické analýze autorka vrací k otázkám diváctví, autenticity, spolužáctví apod., které už ale byly rozebírány v souvislosti s projektem Momenty tělové proměny. Čtenáři se tak snadno může stát, že mu výpovědi účastníků splynou v jedno – mimo jiné i proto, že několik osob se účastnilo obou dvou projektů, takže tu stejní lidé hovoří o velmi podobných věcech.

Přivádí mě to na myšlenku, zda by nebylo přehlednější a vzhledem ke sledovaným parametrům i přesnější členit text ne dle jednotlivých projektů, ale dle klíčových pojmů, které se v reflexích studentů objevují nejčastěji. Pojmová analýza, kterou autorka zařadila na konec práce (a která na pouhých třech stránkách v podstatě jen shrnuje a opakuje to, co už víme z předchozích kapitol), by mohla v této podobě lépe posloužit na začátku práce, jako vstupní ohledání terénu, předvýzkum, který přináší klíč ke strukturování dalšího zkoumání. Otázkou také je, zda by nestálo za to, věnovat se hlouběji nejen výskytu a frekvenci stěžejních pojmů, ale také vzájemným vztahům mezi nimi, či rozšířit sledovaný koncept na celé fráze apod.

Ke zvolené metodě:

Velmi oceňuji poctivé hledání vhodného postupu a metod. Autorka nás přehledně provází celým procesem výzkumu, zdůvodňuje dílčí kroky vedoucí k postupnému zpřesňování a konkretizaci výzkumné otázky. Za obzvlášť cenný materiál pak považuji natáčení dialogického jednání na dvě kamery a následné sledování synchronizovaných záznamů v rámci tzv. focus groups. Z reakcí účastníků i samotné výzkumnice je zřejmé, že možnost vidět sám sebe i druhé v roli jak aktéra tak diváka a příležitost sdílet a reflektovat tento zážitek ve skupině přinesl unikátní vzhled do zákonitostí a dynamických procesů

dialogického jednání, zejména trojvazebného pole aktér – vnitřní divák (partner) – vnější divák.

Dávám k úvaze, zda by pro ozřejmování autenticity dialogického jednání nebylo zajímavé nejprve vyhodnotit, zda a v jaké míře se diváci a aktér shodnou na označení určitého konkrétního momentu či situace jako autentické.

O možných rezervách metody pojmové analýzy jsem se už zmiňovala výše.

K naplnění cílů práce a jejímu přínosu v rámci oboru:

Domnívám se, že autorce se podařilo naplnit všechny vytyčené cíle a přinést velmi inspirativní a pečlivě utříděný materiál primárně mapující disciplínu dialogického jednání. Oceňuji schopnost autorky přesně reflektovat svou vlastní pozici v rámci výzkumu a formulovat obecně platné a současně osobité závěry. Text dokazuje Zuzaninu schopnost pracovat tvořivě a autorsky jak s teoretickými prameny a odbornou literaturou, tak s výzkumným materiálem. A navíc autorka sympatiky akcentuje i vysoce etický rozměr zkoumané problematiky.

Otázky k obhajobě:

Z mého pohledu s v názvu práce objevuje poněkud zavádějící termín *autorské herectví*, který se běžně studuje a praktikuje spíše v arteficiálním kontextu. Ráda bych se proto Zuzany zeptala, proč zvolila právě takto zformulovaný název a proč nemůže být dostačujícím rámcem jejího výzkumu samotná disciplína dialogického jednání.

Celkové hodnocení práce:

Disertační práci Mgr. Zuzany Pártlové považuji po formální i obsahové stránce za nadprůměrnou a s radostí ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 9. dubna 2018

MgA. Hana Malaníková, PhD.